

Nyt bevillingssystem for de videregående uddannelser

Danmark har brug for fagligt stærke uddannelser, der fremmer ånd, viden og kritisk sans, og giver den enkelte det bedst mulige fundament for et virksomt liv.

(1) Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti gennemfører derfor en reform af bevillingssystemet for de videregående uddannelser.

(2) Det er et grundlæggende mål med det nye bevillingssystem at øge kvaliteten i uddannelserne og styrke det ledelsesmæssige fokus på god undervisning og en bedre overgang til job efter studierne. Partierne ønsker således et opgør med det snævre fokus på kvantitet i det videregående uddannelsessystem.

(3) Det nye bevillingssystem baseres på tre grundelementer:

- Grundtilskud
- Aktivitetstilskud
- Resultattilskud

(4) Det nye bevillingssystem træder i kraft 1. januar 2019. Selve omlægningen til det nye bevillingssystem er udgiftsneutralt. Derudover har regeringen afsat 50 mio. kr. i 2019 og 65 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til det nye bevillingssystem.

(5) De maritime institutioner, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole og Den frie lærerskole i Ollerup kompenseres fuldt ud, hvis overgangen til det nye bevillingssystem vil betyde en nedgang i bevillingerne i 2019. Kompensationen sker med særlige tillæg til grundtilskuddet.

(6) Aftalepartierne er enige om, at institutionerne skal have tid til at omstille sig til det nye bevillingssystem. Derfor kompenseres institutioner, der som følge af overgangen til et nyt bevillingssystem, oplever en nedgang i bevillingerne i 2019 (overgangsåret) på mellem 1 pct. og 2 pct., midlertidigt i 2019 til 2021. Kompensationen udfases ligeligt over tre år.

(7) Derudover kompenseres institutioner, der som følge af overgangen til det nye bevillingssystem, oplever en bevillingsnedgang udover 2 pct. i overgangsåret, fast for nedgangen udover 2 pct.

(8) Kompensationerne finansieres som udgangspunkt af de nye midler til bevillingssystemet. De endelige beløb til kompensation (pkt. 5 til 7) vil først være kendt med finanslovsforslaget for 2019. Hvis kompensationen overstiger de afsatte nye midler, vil den resterende kompensation blive finansieret inden for systemet via kvalitetsmidlerne, jf. punkt 37.

(9) Det er et grundlæggende mål med det nye bevillingssystem at øge kvaliteten i uddannelserne og styrke det ledelsesmæssige fokus på god undervisning og en bedre

overgang til job efter studierne. Det nye bevillingssystem skal derfor ikke alene tilskynde til kvantitet, men også kvalitet.

(10) Det nye system omfatter – modsat i dag – en række midler, der skal prioriteres politisk. Regeringen har afsat nye midler til det nye bevillingssystem, som bl.a. i en overgangsperiode anvendes til kompensation, som kan målrettes aftalepartierne politiske prioriteter. Derudover skal ikke-udmøntede midler fordeles efter aftalepartierne prioritering.

(11) Partierne er enige om, at der i prioriteringen af disse midler skal tages hensyn til både tværgående kvalitetsinitiativer, f.eks. faglige tilbagemeldinger eller øget anvendelse af teknologi, og understøttelse af øget aktivitet på relevante områder. Baseret på de tekniske beregninger på baggrund af 2016-data og de eksisterende rammer, skal der fordeles omkring 200 mio. kr. årligt.

(12) Partierne er på den baggrund enige om, at de ikke-anvendte nye midler i perioden 2019 til 2022 prioriteres til kapacitetsopbygning og understøttelse af øget optag på videregående STEM-uddannelser. Midlerne forventes at udgøre i alt cirka 75 mio. kr. i perioden. De overordnede rammer for udmøntningen af midlerne afklares mellem aftalepartierne på baggrund af et oplæg fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

(13) Partierne noterer sig, at forskellen mellem tilskuddene til f.eks. ingeniøruddannelsen ved et stigende optag fra det eksisterende til det nye bevillingssystem ved fuldt resultattilskud svarer til cirka 3 mio. kr. årligt pr. 100 ekstra studenterårsværk, svarende til i alt 10-15 mio. kr. ved et samlet 5-årigt uddannelsesforløb afhængigt af frafald.

Grundtilskud

(14) Der indføres et grundtilskud til uddannelse, som fastsættes til ca. 25 pct. af de senest opgjorte uddannelsesestilskud for hver institution (regnskabstallet for 2017). Grundtilskuddet øger den økonomiske stabilitet, og det er aftalepartierne hensigt, at det skal understøtte strategisk, langsigtet planlægning og højere kvalitet i uddannelserne.

(15) Samtidig indføres et grundtilskud til decentrale uddannelsesudbud. Det decentrale tilskud udgør 2 mio. kr. til uddannelsesudbud udover hovedcampus uden for Storkøbenhavn, Aarhus, Odense og Aalborg. Tilskuddet kan højst udgøre 12 mio. kr. pr. institution og opgøres igen ved genfastsættelsen af grundtilskuddet.

(16) Partierne er enige om, at grundtilskuddet genfastsættes første gang efter fire år i 2023. Ved genfastsættelsen finansieres eventuelt nye decentrale udbud inden for det samlede grundtilskud. Derudover er videreførelsen af 5 pct. af grundtilskuddet afhængigt af en samlet vurdering af opfyldelsen af de strategiske rammekontrakter og 5 pct. af en samlet kvalitetsmåling. Midlerne til genfastsættelse udgør således samlet set 10 pct. af grundtilskuddet, svarende til ca. 2,5 pct. af de samlede tilskud, svarende til ca. 330 mio. kr. i overgangsåret.

(17) Vurderingen af opfyldelsen af de strategiske rammekontrakter skal være overordnet, og fastlægges i dialog med institutionerne. Hvis institutionen i høj grad opfylder kontrakten, videreføres de 5 pct. af grundtilskuddet uændret. Hvis institutionen i nogen grad opfylder kontrakten, videreføres halvdelen af de 5 pct., mens midlerne ikke videreføres hos den enkelte institution, hvis institutionen i mindre grad opfylder kontrakten.

(18) Kvalitetsmålingen vil tage afsæt i en forskningsbaseret ramme, som er empirisk velafprøvet. Målingen baseres på spørgeskemaundersøgelser blandt studerende, nyuddannede og eventuelt undervisere. De nærmere rammer for kvalitetsmålingen udvikles frem mod en første måling i 2018. Partierne indkaldes til en drøftelse af principperne for kvalitetsvurderingen, når rammen ligger klar og en gennemgang af resultaterne og drøftelse af hvordan målingen omsættes til en samlet vurdering af kvaliteten. Målingen gentages frem mod genfastsættelsen af grundtilskuddet i 2022 med henblik på en opgørelse af både kvalitetsniveau og den udvikling i kvaliteten, der er sket på den enkelte institution. Partierne er enige om at videreudvikle metoden til kvalitetsmåling på baggrund af ny viden, jf. punkt 21.

(19) Midler i grundtilskuddet, som ikke videreføres på den enkelte institution efter vurderingen af opfyldelse af de strategiske rammekontrakter og den samlede kvalitetsmåling, udmøntes til fremadrettede prioriteringer i grundtilskuddet – f.eks. til kapacitetsopbygning inden for de af aftalepartierne prioriterede områder. Institutionerne bedes forud for genfastsættelsen af grundtilskuddet om at indsende eventuelle ønsker til et markant øget optag på udvalgte uddannelser eller uddannelsesområder med forventet høj efterspørgsel i de kommende år. Udmøntningen fastlægges efter drøftelse med partierne.

(20) Partierne er enige om at genoverveje fastsættelsen af grundtilskuddet eller fordelingen af kvalitetsmidlerne, hvis der i perioden frem til genfastsættelsen af grundtilskuddet sker markante ændringer (+/- 15 pct.) i den samlede aktivitet på de enkelte institutioner.

(21) Partierne er endvidere enige om, at der skal arbejdes videre med at højne kvaliteten på de videregående uddannelser, f.eks. i forhold til det faglige ambitionsniveau, kvalitetsmålinger, fagfællebedømmelser, læringsudbytte og bedre brug af censorordningen.

(22) Partierne noterer sig, at der er afsat 10 mio. kr. til uddannelsesforskning i forhold til det videregående uddannelsesområde, udvikling af kvalitetsindikatorer mv., der udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet baseret på en forskningsfaglig vurdering fra Danmarks Frie Forskningsfond i andet halvår af 2017.

Aktivitetstilskud og resultattilskud

(23) Partierne er enige om, at der fortsat skal være en tæt sammenhæng mellem den enkelte institutions tilskud og antallet af studerende, der uddannes fra institutionen. Udover grundtilskuddet på ca. 25 pct. af de samlede bevillinger til uddannelse i overgangsåret, er partierne enige om, at der indføres et aktivitetstilskud og et resultattilskud, der tilsammen udgør de resterende 75 pct. af midlerne i overgangsåret. Resultattilskuddet skal udgøre ca. 10 pct., svarende til ca. 7,5 pct. af det samlede beløb, mens ca. 67,5 pct. udbetales som

aktivitetstilskud (takster). Fremadrettet fastholdes forholdet mellem aktivitetstilskud (90 pct.) og resultattilskud (10 pct.).

Aktivitetstilskud

(24) Partierne er enige om, at der ikke ændres på takststrukturen for universitetsuddannelserne ved omlægningen til det nye bevillingssystem. Takstniveauerne tilpasses, så de afspejler indførelsen af et grundtilskud og resultattilskud.

(25) Partierne er endvidere enige om at tage en drøftelse af takstindplaceringen på universitetsområdet i forlængelse af afrapporteringen fra Udvalget for bedre universitetsuddannelser.

(26) For de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser er partierne enige om at gennemføre en forenkling af den nuværende takststruktur. De nuværende 49 uddannelses- og bygningstakster reduceres til 10 takster ved overgangen til det nye bevillingssystem, og der indføres en takstbund og et takstloft. Taksterne tilpasses, så de afspejler indførelsen af et grundtilskud og resultattilskud. Der er udarbejdet et eksempel på takster, takstbund og takstloft på baggrund af 2016 tal. De endelige takstniveauer fastlægges efter samme principper på finansloven for 2019.

(27) Tælleprincippet på de videregående maritime uddannelser ændres til at være baseret på gennemførte studieaktiviteter (semester-STÅ) svarende til principperne på andre videregående uddannelser. Derfor omplaceres uddannelserne til maskinmester, skibsfører og skibsofficer fra den nye takstgruppe 7 til takstgruppe 8 for de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser. Omplaceringen fra takstgruppe 7 til 8 finansieres med nye midler.

Resultattilskud

(28) Resultattilskuddet opgøres på baggrund af færdiggørelse og beskæftigelse for nyuddannede på institutionsniveau. Resultattilskuddet udmøntes som et samlet tilskud til institutionerne inklusiv midler til kvalitetsinitiativer.

Færdiggørelse

(29) Partierne er enige om, at institutionerne på tværs af de videregående uddannelser skal have fokus på, at studerende skal færdiggøre deres studier inden for den normerede studietid. Partierne lægger samtidig vægt på, at institutionerne får friere rammer til at understøtte en hurtigere færdiggørelse, end det i dag er tilfældet for universiteterne.

(30) Derfor opgøres færdiggørelsen på institutionerne med udgangspunkt i den gennemsnitlige studietid – således at hurtigere studietid for nogle studerende kan give mulighed for længere studietid for andre studerende. Det vil give de studerende mere ro, og det giver universiteterne en øget fleksibilitet i forhold til at tage hensyn til studerende med særlige behov eller plads til f.eks. at give ekstra udfordringer til særligt talentfulde studerende og fleksibilitet i forhold til studerende, der samtidig er iværksættere.

(31) Institutionen opnår således det fulde beløb, hvis de studerende i gennemsnit er færdige senest 3 måneder udover normeret tid. Hvis den gennemsnitlige studietid ligger over 3 måneder i forhold til normeret tid, reduceres beløbet gradvist, indtil studietiden er mere end et år over normeret studietid, hvor institutionen ikke længere modtager et beløb for færdiggørelse. Universiteternes bachelor og kandidatuddannelser opgøres hver for sig.

(32) For at understøtte at alle studerende har et godt studieforløb og har mulighed for at færdiggøre deres uddannelser, er partierne enige om, at hver institution skal have et "tillæg" til den normerede studietid, opgjort på baggrund af andelen af studerende på barsel, studerende med SU-tillægsklip på grund af sygdom og studerende der modtager handicaptillæg. Derudover vil uddannelses- og forskningsministeren følge op på problemstillinger i forbindelse med institutionernes dispensationspraksis for studerende med handicap og sygdom samt sammenhæng på tværs af uddannelsessystemet med henblik på i dialog med institutionerne at løse eventuelle udfordringer.

(33) Derudover er partierne enige om, at de relevante institutioner skal have et tillæg til den normerede studietid, så et antal studerende på f.eks. medicin kan tildeles orlov til et forskningsår uden det har betydning for opgørelsen af resultattilskuddet.

(34) Partierne er endvidere enige om, at den gennemsnitlige studietid på universiteterne frem mod 2020 skal reduceres med 4,3 måneder i forhold til niveauet i 2011 som forudsat i fremdriftsreformen, men den nuværende "fremdriftspant" og de universitetsspecifikke mål for reduktioner i studietiden afskaffes ved overgangen til det nye bevillingssystem.

(35) De seneste tal (2016) for studietiden på universiteterne viser, at studietiden er reduceret med 3,8 måneder i forhold til 2011. Der mangler således kun 0,5 måned frem mod 2020 for at nå de aftalte reduktioner. Hvis studietiden *mod forventning* ikke reduceres som forudsat er partierne enige om, at det nye færdiggørelselement justeres tilsvarende, og de ekstra midler i givet fald overgår til råderummet, så virkningen på de offentlige finanser fastholdes som forudsat.

Beskæftigelse

(36) Partierne er enige om, at nyuddannede med en videregående uddannelse skal have en beskæftigelse (opgjort i 12. til 23. måned), der mindst er på niveau med den generelle beskæftigelse for befolkningen i den erhvervsaktive alder korrigeret for konjunktur (usikkerhedsfaktor på 0,4 gange ledigheden). Hvis beskæftigelsen er lavere modtager institutionerne gradvist et mindre beløb indtil beskæftigelsen ligger 25 procentpoint under den generelle beskæftigelse, hvorefter institutionen ikke længere modtager et beløb for beskæftigelse.

Udmøntning af midler til kvalitet

(37) Midler, der ikke udmøntes på baggrund af færdiggørelse eller beskæftigelse, udmøntes til kvalitetsinitiativer. Midlerne er opdelt i to og udmøntes til henholdsvis 1) professionsbachelor, erhvervsakademiuddannelser- og videregående maritime

uddannelser og 2) universitetsuddannelserne. Der omfordeles således ikke midler mellem de to uddannelsesgrupper. På baggrund af de tekniske beregninger på 2016-data forventes midlerne at udgøre ca. 180 mio. kr.

(38) Ministeren drøfter med partierne inden for hvilke områder, midlerne skal anvendes og over hvilken årrække. Partierne er enige om, at midlerne ikke skal udmøntes efter ansøgning, men efter politisk prioritering til konkrete indsatser og prioriterede områder. De to første år (2019 og 2020) udmøntes midlerne til alle institutioner på baggrund af studenterårsværk og målrettede udvalgte indsatsområder som f.eks. faglige tilbagemeldinger eller anvendelse af ny teknologi. De efterfølgende år kan midlerne udmøntes til udvalgte indsatser på tværs af institutionerne eller til fremadrettede prioriteringer, f.eks. til at understøtte øget aktivitet på udvalgte uddannelsesområder eller anvendelse af teknologi mv.

(39) Anvendelsen af midlerne til kvalitetsinitiativer mv. på de enkelte institutioner drøftes i forbindelse med de årlige statusmøder mellem ministeren og institutionerne.

Implementering

(40) Omlægningen omfatter tilskud til ordinære heltidsuddannelser, herunder færdiggørelsestilskud samt en række faste tilskud og reguleringer. Omlægningen omfatter ikke midler til specifikke eller ekstraordinære opgaver mv., samt særlige tilskud til uddannelse på Bornholm og særlige reguleringer på bygningsområdet, der videreføres som hidtil.

(41) Omlægningen omfatter endvidere ikke midler til fripladser- og stipendier, internationaliseringstilskud, udlandsstipendieordningen, deltidsuddannelse og åben uddannelse og øvrig efter- og videreuddannelse eller småfagsordningen på universiteterne.

(42) På baggrund af aftalepapiret er udarbejdet et teknisk beregningsgrundlag. Det endelige bevillingsgrundlag fastlægges på finansloven for 2019.

(43) Partierne er enige om, at det nye bevillingssystem skal evalueres i 2023, hvor alle elementer har haft et fuldt gennemløb. Evalueringen skal bl.a. omfatte en status for udviklingen i uddannelsesaktiviteter på tværs af uddannelser og institutioner.

(44) Det nye bevillingssystem kræver tilpasning i relevante uddannelses- og institutionslove. Partierne er enige om at stemme for lovændringer, så bevillingssystemet og -niveauet fremadrettet fastsættes på de årlige finanslove.